

อาการและอาการแสดง ถ่ายอุจจาระเหลวตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป หรือ ถ่ายมีมูกเลือดปน 1 ครั้งขึ้นไปเด็กที่อาจมีอาการอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น มีไข้ อาเจียน โดยเฉพาะโรต้าไวรัส จะมีอาการอาเจียนมาก

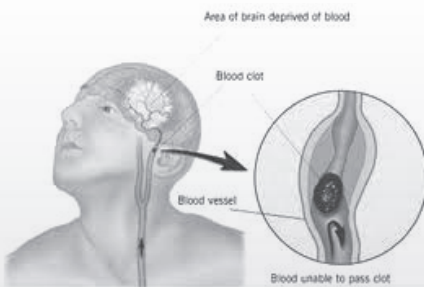
อาการที่แสดงว่าผู้ป่วยเสียน้ำมากต้องรีบไปพบแพทย์ ได้แก่ ปากแห้ง ตาโหล กระหม่อมลึกในเด็กเล็ก ซึม ไม่ค่อยเล่นเหมือนปกติ นอนตลอด

การปฐมพยาบาลเบื้องต้น

1. ถ้าเด็กยังทานนมหรือนมแม่อยู่ให้ทานได้ตามเดิม
2. ในกรณีที่ทานอาหารให้ทานอาหารอ่อนๆ เช่น ข้าวต้ม หลีกเลียงอาหารรสจัด
3. ให้ทานน้ำเกลือแร่เด็ก โดยให้จิบบ่อยๆ หลายๆ ครั้ง แทนที่จะให้ปริมาณมากๆ ในครั้งเดียว
4. ห้ามให้ยาหยุดถ่ายหรือยาใดๆ นอกจากแพทย์สั่ง
5. ถ้ามีอาการแสดงว่าผู้ป่วยเสียน้ำมาก หรือมีอาการปวดท้องมาก ให้รีบไปพบแพทย์ทันที

โรคฉุกเฉินในผู้สูงอายุ

ภาวะเส้นเลือดในสมองตีบ (Acute Stroke)

รูปที่ 38 แสดงลักษณะเส้นเลือดในสมองที่อุดตัน

ภาวะเส้นเลือดในสมองตีบ คือภาวะที่มีลิ่มเลือดไปอุดตันที่เส้นเลือดในสมอง ทำให้สมองส่วนที่ขาดเลือดตาย ถือเป็นภาวะฉุกเฉิน ที่จำเป็นต้องได้รับการตรวจอย่างรวดเร็วและให้การรักษาทันเวลาด้วยการให้ยาละลายลิ่มเลือดภายใน 4 ชั่วโมง 30 นาที

อาการและอาการแสดง

1. อาการอ่อนแรง หรือชา ของใบหน้า แขน ขา โดยเฉพาะเมื่อเป็นข้างใดข้างหนึ่งเฉียบพลัน
2. สับสนเฉียบพลัน
3. พูดตะกุกตะกัก ไม่ชัด หรือเสียความสามารถในการเข้าใจภาษา
4. ตามองไม่เห็นข้างใดข้างหนึ่ง หรือทั้ง 2 ข้างเฉียบพลัน
5. เสียความสามารถในการทรงตัวเฉียบพลัน
6. ปวดศีรษะเฉียบพลัน โดยไม่มีสาเหตุอื่น

การประเมินผู้ป่วยอย่างง่าย

ให้ทำด้วยความรวดเร็ว โดยอาศัย หลักการ 3 อย่างด้วยกัน คือ

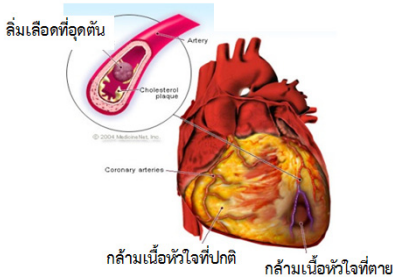
1. หน้าเบี้ยว ไปข้างใดข้างหนึ่ง (Facial droop)
2. แขนตก ข้างหนึ่ง เมื่อยืนแขน 2 ข้างไปข้างหน้า (Arm drift)
3. พูดไม่ชัด หรือไม่พูด (Abnormal speech)

รูปที่ 39 อาการของโรคเส้นเลือดในสมองที่อุดตัน

โรคกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน (Acute Myocardial Infarction)

คือภาวะที่ลิ้มเลือดอุดตันหลอดเลือดหัวใจ จนทำให้กล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดไปเลี้ยงและตายในที่สุด

สาเหตุเกิดจากการที่ก้อนไขมันในเส้นเลือดหัวใจเกิดการปริแตกออก ทำให้เกิดการจับตัวกันของเลือดไปเลี้ยงหัวใจไม่ได้ สาเหตุที่เกิดจากการปริแตกของก้อนไขมัน อาจจะพบได้ว่าผู้ป่วยออกกำลังก่อนมีอาการหรือมีอาการมึนศีรษะ หรือเกิดหลัง

รูปที่ 39 ลักษณะการตายของกล้ามเนื้อหัวใจ

จากการเสียเลือด เช่น การผ่าตัด เป็นต้น

อาการและอาการแสดง ผู้ป่วยจะมีอาการเจ็บแน่นหน้าอกเหมือนมีอะไรมากดทับตลอดเวลา อาจมีอาการอึดอัด หายใจไม่ออก และมีอาการเจ็บร้าวไปที่คอ แขน หรือหลังได้ อาการมักจะรุนแรงและเป็นนานมากกว่า 30 นาทีขึ้นไป อาการอื่นๆที่อาจพบได้คือ คลื่นไส้ อาเจียน อ่อนเพลีย เหงื่อออก ใจสั่น เวียนศีรษะ เหนื่อยหอบ แน่นในท้อง

การปฐมพยาบาลเบื้องต้น

1. ให้ผู้ป่วยนั่งพักเพื่อลดการใช้ออกซิเจนในหัวใจ
2. หากผู้ป่วยมียาอมใต้ลิ้นประจำตัว ให้ผู้ป่วยกินยาทันที
3. ถือเป็นภาวะฉุกเฉินร้ายแรง ควรรีบนำส่งโรงพยาบาลโดยเร็วที่สุด

วิธีการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรค

1. ควบคุมความดันโลหิตสูง โดยการควบคุมอาหาร และการใช้ยา
2. หยุดสูบบุหรี่
3. ลดระดับความมันในเลือด โดยเลือกรับประทานอาหารที่มีน้ำมัน

จากสัตว์ น้ำมันมะพร้าว และกะทิ

4. ปรับปริมาณแคลลอรี่ในอาหารให้พอดี เพื่อให้ได้น้ำหนักตัวที่เหมาะสมกับความสูง
5. ออกกำลังกายพอประมาณทุกวัน หรืออย่างน้อย ครั้งละ 20 นาที 3 ครั้งต่อสัปดาห์
6. ถ้าเป็นเบาหวานควรควบคุมน้ำตาลให้ดี

เจ็บป่วยเล็กน้อย ซ้อยากินเองดีหรือไม่ ?

มีคำแนะนำจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญหลายท่านลงความเห็นว่า แม้ผู้ป่วยจะมีอาการเพียงเล็กน้อยๆ ก็ไม่ควรซ้อยากินเอง (การซ้อยากินเองในที่นี้หมายถึงซ้อยาตามร้านค้าที่ไม่มีแพทย์หรือเภสัชกรควบคุมดูแล) เพราะยาทุกชนิดมีค่าเตือนในการกำกับการใช้ยา และยาทุกชนิดมีอันตรายทั้งสิ้น

ดังนั้นควรใช้ภายใต้การควบคุมและดูแลโดยแพทย์หรือเภสัชกร เพื่อให้ยาถูกต้องกับโรค โรคภัยไข้เจ็บไม่ลุกลาม

จากการศึกษาพบว่ามีการบริโภคยาอย่างไม่เหมาะสมและเกินความจำเป็นในทุกระดับ โดยเฉพาะยาปฏิชีวนะ ประชาชนจำนวนไม่น้อยตัดสินใจใช้ยาปฏิชีวนะด้วยตนเองก่อนจะไปพบแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีที่มีอาการโรกระบบทางเดินหายใจและระบบทางเดินอาหาร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการใช้ยาโดยไม่จำเป็นหรือมีการใช้ยาไม่ครบขนาด ซึ่งก่อให้เกิดการดื้อยาได้ จากสถิติพบว่า ผู้ป่วยร้อยละ 38.6 มีประวัติการใช้ยาปฏิชีวนะก่อนมาโรงพยาบาล ยาที่มีการใช้เป็นประจำมากที่สุดอันดับโดยเรียงตามลำดับดังนี้ ยาแก้ปวด ยาบำรุงร่างกาย ยานอนหลับ ยาแก้ไอ และยาลดความอ้วน

การศึกษาพฤติกรรมการใช้ยาของตนเอง

จากการศึกษา ได้ข้อสรุปพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เลือกร้านยาเป็นที่พึ่งยามเจ็บป่วย ดังนี้ พบว่า 80% ของกลุ่มตัวอย่างนิยมใช้บริการสุขภาพจาก